

รายงานผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (BEST PRACTICE)

ชื่อผลงาน : คนดีมีสุจริตธรรม ด้วย SPIRIT MODEL

นายวสุกฤต สุวรรณแทน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเดื่อศรีคันไชย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศงขลา เขต 3

แบบ ๒

แบบ ๒ รายงานผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อผลงาน คนดีมีสุจริตธรรม ด้วย SPIRIT Model

ชื่อเจ้าของผลงาน นายวสุฤต สุวรรณแทน

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนบ้านเดื่อศรีคันไชย

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

โทรศัพท์มือถือ ๐๙ ๔๖๙๖ ๙๒๙๙ อีเมล wasuklit0821216625@gmail.com

ประเภทผลงาน

- ☐ ครู
- ☒ ผู้บริหาร
- ☐ บุคลากรทางการศึกษา/ผู้รับผิดชอบโครงการ

สอดคล้องกับคุณลักษณะโรงเรียนสุจริต

- ☒ ทักษะกระบวนการคิด
- ☒ มีวินัย
- ☒ ซื่อสัตย์สุจริต
- ☒ อยู่อย่างพอเพียง
- ☒ จิตสาธารณะ

๑. ความสำคัญของผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

๑.๑ แร้งบันดาลใจในการจัดทำผลงาน

ในยุคปัจจุบัน สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาการทุจริตและการขาดคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่ยังสะท้อนถึงความเสื่อมถอยของค่านิยมพื้นฐานในสังคม ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือจิตสำนึกในการทำความดีเพื่อส่วนรวม โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน ซึ่งถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและเป็นความหวังของประเทศชาติในอนาคต หากเยาวชนขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัย ย่อมมีโอกาสสูงที่พฤติกรรมและค่านิยมที่ไม่เหมาะสมจะฝังรากลึกและส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในระยะยาว ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๕)

ด้วยเหตุนี้ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การรู้จักแยกแยะและรับผิดชอบชั่วดี และการกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง แม้ในสถานการณ์ที่ไม่ใคร่จับตามอง นอกจากนี้ การบริหารจัดการภายในโรงเรียนก็ต้องมีความเป็นระบบ มีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน และมีการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อหล่อหลอมเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคม

โรงเรียนบ้านเตือศรีคันไชย ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๑๘๐ คน และมีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน ๑๖ คน ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทที่มีโครงสร้างสังคมแบบชุมชนสัมพันธ์ ส่งผลให้มีความพร้อมในด้านการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และครอบครัว ในการพัฒนา “คุณลักษณะอันพึงประสงค์” ของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากการติดตามพฤติกรรมนักเรียนในระยะที่ผ่านมา พบว่ามีพฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงการขาดวินัยและคุณธรรมพื้นฐาน เช่น การหลีกเลี่ยงหน้าที่ การไม่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย การลอกการบ้าน และการไม่กล้าแสดงความเห็นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการส่งเสริม “ภูมิคุ้มกันทางคุณธรรม” (Moral Immunity) ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนสามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่มีใครเห็น (ศูนย์คุณธรรม, ๒๕๖๔)

ในบริบทดังกล่าว โครงการ “โรงเรียนสุจริต” ที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงถือเป็นกลไกสำคัญที่สนับสนุนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงตนเป็นพลเมืองดีในสังคม โดยเน้นการพัฒนาทักษะคุณธรรม ๕ ด้าน ได้แก่ ทักษะกระบวนการคิด ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความพอเพียง และจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่มุ่งเน้นการพัฒนา “คนดี คนเก่ง และมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๐)

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว โรงเรียนบ้านเตือศรีคันไชยจึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอย่างยั่งยืน ภายใต้ชื่อ “SPIRIT Model” ซึ่งเป็นแนวทางที่ยึดหลักธรรมาภิบาล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยคำว่า SPIRIT เป็นตัวย่อที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ **Sincerity** (ความจริงใจ): มุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ทุกคนมีเจตนาบริสุทธิ์ และทำหน้าที่ด้วยหัวใจ **Participation** (การมีส่วนร่วม): เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีบทบาทใน

กระบวนการพัฒนา **Integrity** (ความสุจริต): ส่งเสริมให้ทุกคนยึดมั่นในความถูกต้องทั้งในการเรียน การสอน และการดำเนินชีวิต **Responsibility** (ความรับผิดชอบ): ปลูกฝังจิตสำนึกในการทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด **Inspiration** (แรงบันดาลใจ): จุดประกายให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการทำความดี และมีแรงผลักดันในการพัฒนาตนเอง **Transparency** (ความโปร่งใส): ดำเนินงานโดยเปิดเผย ตรวจสอบได้ และยึดถือความยุติธรรมเป็นหลัก

โมเดลนี้ไม่เพียงเป็นแนวทางการบริหารจัดการ แต่ยังเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกให้กับนักเรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เป้าหมายหลักคือ การหล่อหลอมให้นักเรียนเป็น “คนเก่ง คนดี มีจิตสาธารณะ ไม่โกง” ซึ่งจะเป็รากฐานที่มั่นคงในการสร้างสังคมไทยที่เข้มแข็ง โปร่งใส และเปี่ยมด้วยคุณธรรมในระยะยาว ภายใต้การบริหารจัดการที่โปร่งใส มีแรงบันดาลใจในการทำความดี และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนา (โรงเรียนบ้านดือศรีคันไชย, ๒๕๖๗)

๑.๒ แนวคิดหลักการที่เกี่ยวกับผลงาน/นวัตกรรม

1. แนวคิดการสร้างภูมิคุ้มกันทางคุณธรรม (Moral Immunity)

แนวคิดนี้เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในของเด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถต้านทานต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และการทุจริต โดยฝึกให้มีการรู้ผิดชอบชั่วดี ถ้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง และยึดมั่นในคุณธรรมแม้ไม่มีใครเห็น (ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน), 2564).

2. แนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางฯ เน้นให้ผู้เรียนพัฒนา “คุณลักษณะอันพึงประสงค์” เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ เพื่อให้เป็นพลเมืองดีของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551).

3. แนวคิดโรงเรียนสุจริต (Integrity School Concept)

เป็นแนวทางการจัดการศึกษาโดยเน้นการส่งเสริมคุณธรรมผ่านกิจกรรมบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความพอเพียง และจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560).

4. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

แนวคิดนี้มุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล ซึ่งช่วยเพิ่มความโปร่งใส ความเป็นเจ้าของ และความยั่งยืนในการดำเนินโครงการ (ภัทรพงศ์ สุวรรณดี, 2556)

5. แนวคิดธรรมาภิบาลในสถานศึกษา (Good Governance in Education)

แนวคิดนี้สนับสนุนการบริหารจัดการที่ยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจริยธรรม และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553)

6. แนวคิดแรงบันดาลใจเชิงบวก (Positive Inspiration for Moral Development)

เป็นแนวทางที่เน้นการสร้างแรงจูงใจในการทำความดีผ่านแบบอย่าง การยกย่อง และกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมโดยสมัครใจ (Bandura, A., 1997)

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

๒.๑ วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม “SPIRIT Model” ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตแก่นักเรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๒) เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะด้านกระบวนการคิด ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และจิตสาธารณะ ตามแนวทางของโครงการโรงเรียนสุจริต

๓) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการพัฒนากิจกรรมที่สร้างเสริมคุณธรรมในรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนชนบท

๒.๒ เป้าหมาย

๑) เป้าหมายเชิงปริมาณ

๑.๑) ร้อยละ ๑๐๐ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา (๑๖ คน) มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมภายใต้ SPIRIT Model

๑.๒) ร้อยละ ๙๕ ของนักเรียน (อย่างน้อย ๑๗๑ คน จาก ๑๘๐ คน) เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมตามแนวทางของโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างสม่ำเสมอ

๑.๓) ร้อยละ ๙๐ ของผู้ปกครองและชุมชน (จากจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๑.๔) จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมตามองค์ประกอบของ SPIRIT Model อย่างน้อย ๖ กิจกรรมต่อปี

๑.๕) นักเรียนอย่างน้อย ร้อยละ ๘๕ มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ด้านกระบวนการคิด วินัย สุจริต พอเพียง และจิตสาธารณะ) ในระดับ “ดี” ขึ้นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

๒) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

๒.๑) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการภายใต้ SPIRIT Model ให้มีความชัดเจน มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และสามารถใช้เป็นต้นแบบในสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้

๒.๒) นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และลดพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น ลอกการบ้าน ขาดความรับผิดชอบ

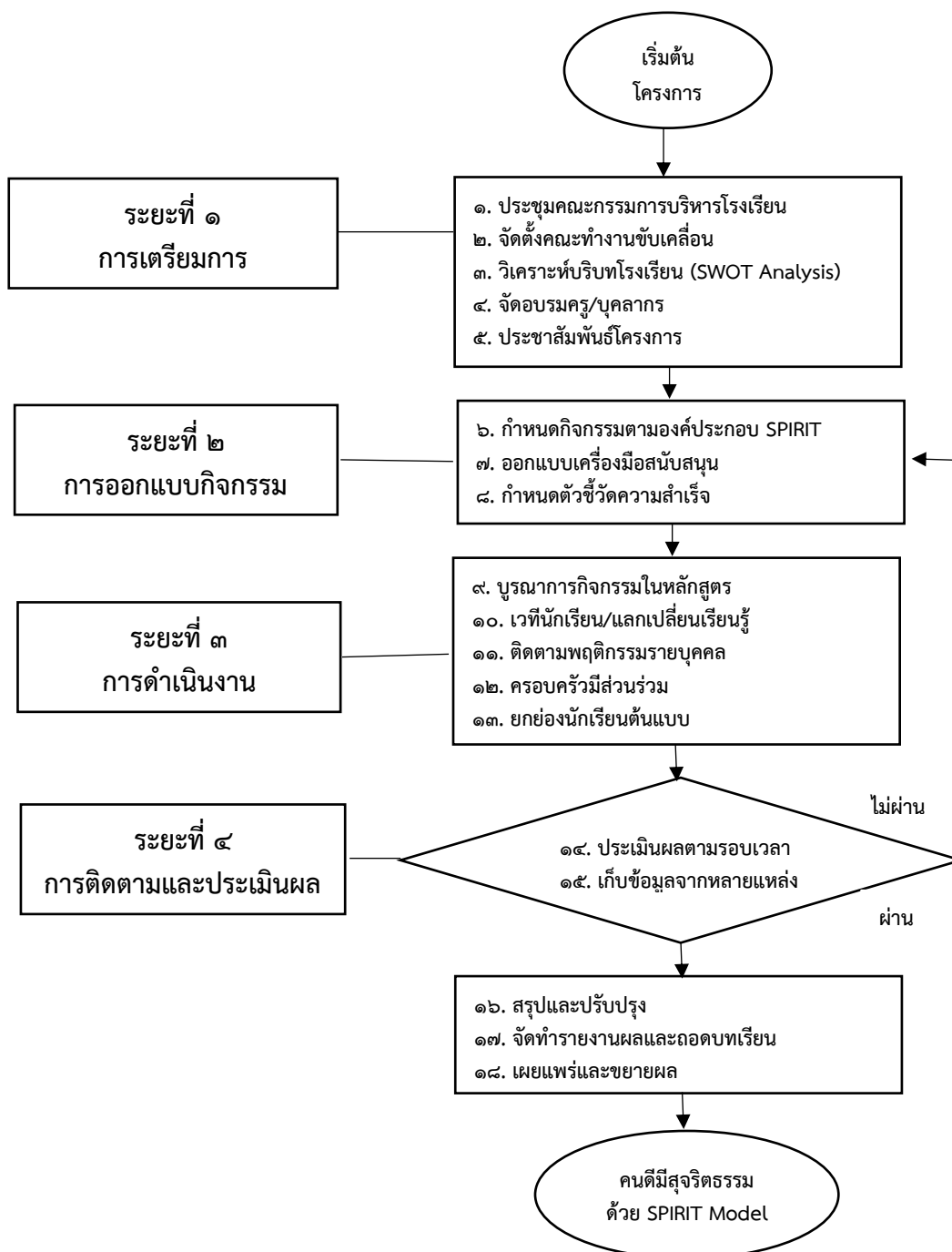
๒.๓) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและมีพลังร่วมในการเปลี่ยนแปลง

๒.๔) ครูสามารถออกแบบกิจกรรมบูรณาการที่ส่งเสริมคุณธรรมได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย และรายวิชาที่สอน โดยสะท้อนให้เห็นผลลัพธ์ในการพัฒนานักเรียน

๓. กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ การออกแบบผลงาน/นวัตกรรม

Flowchart สรุปขั้นตอนการดำเนินงานตาม SPIRIT Model ได้ดังนี้

๓.๒ การดำเนินงานตามกิจกรรม

ระยะที่ ๑: การเตรียมการ

เป้าหมาย: สร้างความเข้าใจร่วมและวางโครงสร้างการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

- เชิญผู้บริหาร ครู ผู้แทนผู้ปกครองและชุมชนเข้าร่วม
- ชี้แจงปัญหา แนวทางการแก้ไข และเป้าหมายของ SPIRIT Model
- สร้างความเข้าใจในบทบาทของแต่ละฝ่าย

๒. จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อน

- แต่งตั้งคณะทำงานแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายประเมินผล
- ระบุบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน

๓. วิเคราะห์บริบทโรงเรียน (SWOT Analysis)

- วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค
- ใช้ข้อมูลจากพฤติกรรมของนักเรียน บันทึกของครู แบบประเมินจิตพิสัย ฯลฯ
- นำผลมาวางแผนการส่งเสริมคุณธรรมให้ตรงกับบริบท

๔. จัดอบรมครู/บุคลากร

- จัดอบรมหัวข้อ “SPIRIT Model และแนวคิดการพัฒนาคุณธรรม”
- ชี้แจงเป้าหมายทั้ง ๕ ด้านของคุณธรรม และหลักธรรมาภิบาล
- ฝึกการออกแบบกิจกรรมบูรณาการคุณธรรมในวิชาเรียน

๕. ประชาสัมพันธ์โครงการ

- ทำแผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์
- ใช้เสียงตามสาย บอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน
- ประชุมผู้ปกครองเพื่อสร้างความร่วมมือและแรงสนับสนุน

ระยะที่ ๒: การออกแบบกิจกรรม

เป้าหมาย: กำหนดแนวทางและวิธีดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน

๖. กำหนดกิจกรรมตามองค์ประกอบ SPIRIT

- ออกแบบกิจกรรมหลักภายใต้ตัวอักษร S-P-I-R-I-T
- ตัวอย่างกิจกรรม:
 - S: “ตั้งใจทำดี” – ให้นักเรียนเขียนบันทึกความดีรายวัน
 - P: “เวทีนักเรียนมีส่วนร่วม” – เวทีแสดงความคิดเห็นทุกเดือน
 - I: “ต่อต้านการโกง” – เกม/ละครสะท้อนปัญหาทุจริต
 - R: “จิตอาสาช่วยงานโรงเรียน” – งานเวร งานเก็บขยะ
 - I: “My Hero คือฉัน” – ตั้งเป้าความดีส่วนตัวและปฏิบัติจริง
 - T: “เปิดบัญชีความดี” – บันทึกกิจกรรมความดีแบบโป่งใส

๗. ออกแบบเครื่องมือสนับสนุน

- ใบงานบูรณาการคุณธรรมในรายวิชา

- รุปริกประเมินพฤติกรรมคุณธรรมรายบุคคล
- แบบประเมินตนเองและเพื่อน

๘. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

- **เชิงปริมาณ:** จำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม, จำนวนกิจกรรม, จำนวนครอบครัวที่มี

ส่วนร่วม

- **เชิงคุณภาพ:** คะแนนพฤติกรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ฯลฯ เพิ่มขึ้น

จากแบบประเมินรายภาคเรียน

ระยะที่ ๓: การดำเนินงาน

เป้าหมาย: ขับเคลื่อนกิจกรรมจริงตามแผนอย่างเป็นระบบ

๙. บูรณาการกิจกรรมในหลักสูตร

- สอดแทรกหัวข้อคุณธรรมในแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา
- ใช้เวลา “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” เป็นเวทีขับเคลื่อนหลัก
- ใช้กิจกรรมหน้าเสาธง-ในชมรม-โฮมรูม อย่างมีเป้าหมาย

๑๐. เวทีนักเรียน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

- จัดเวทีนักเรียนรายเดือนให้เสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนบทเรียน
- นักเรียนเล่านิทานธรรมะ แสดงละครสั้นเกี่ยวกับคุณธรรม

๑๑. ติดตามพฤติกรรมรายบุคคล

- ครูประจำชั้นใช้ “สมุดบันทึกคุณธรรมรายบุคคล”
- สังเกตพฤติกรรมเชิงบวก/ลบ แล้วสะท้อนให้นักเรียนเห็น

๑๒. ครอบครัวมีส่วนร่วม

- ส่งแบบประเมินนักเรียนกลับบ้านให้ผู้ปกครองร่วมสะท้อน
- จัดกิจกรรม “พ่อแม่ชวนลูกทำความดี” เช่น ทำบุญ ปลูกผัก กิจกรรมชุมชน

๑๓. ยกย่องนักเรียนต้นแบบ

- มอบ “เข็มคุณธรรม” หรือ “เกียรติบัตรคนดี” รายเดือน/ภาคเรียน
- จัดบอร์ด “ฮีโร่ของโรงเรียน” พร้อมภาพและกิจกรรมเด่นของนักเรียน

ระยะที่ ๔: การติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย: ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงต่อเนื่อง

๑๔. ประเมินผลตามรอบเวลา

- ครูประจำชั้นใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรมรายเดือน
- ใช้แบบสังเกตและแบบสอบถามจากเพื่อนร่วมชั้น

๑๕. เก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง

- แบบประเมินตนเอง
- แบบประเมินโดยครู ผู้ปกครอง และเพื่อน
- สัมภาษณ์กลุ่มนักเรียนเป้าหมาย

๑๖. สรุปและปรับปรุง

- ประชุมครูประจำเดือนเพื่อติดตามผลกิจกรรม
- ปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับชั้นหรือบริบทของนักเรียน

๑๗. จัดทำรายงานผลและถอดบทเรียน

- จัดทำเอกสาร “รูปแบบ SPIRIT Model” ฉบับสมบูรณ์
- รวบรวมกิจกรรม ตัวอย่างงานนักเรียน และสื่อประกอบ

๑๘. เผยแพร่และขยายผล

- นำเสนอผลงานในเวทีเครือข่ายโรงเรียนสุจริต
- แพร่แนวปฏิบัติที่ดีผ่านเว็บไซต์โรงเรียน/เครือข่ายครู

และสรุปเป็นภาพโมเดลของการดำเนินงานดังนี้

๓.๓ ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

การดำเนินงานตามรูปแบบ คนดีมีสุจริตธรรม ด้วย SPIRIT Model มีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบที่มีการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การวัดและประเมินผล และสรุปรายงานผล ส่งผลให้ผลการปฏิบัติงานปรากฏชัดเจนในแต่ละขั้นตอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีวิธีการหรือองค์ความรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ส่งผลต่อเป้าหมายและการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เป็นระบบและยั่งยืน

๓.๔ การใช้ทรัพยากรและการดำเนินงาน

การดำเนินงานตามรูปแบบ “SPIRIT Model” เน้น **ความพอเพียง ความคุ้มค่า และการมีส่วนร่วม** ทำให้เกิดประสิทธิผลสูงโดยไม่ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก เป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน ส่งผลให้ในการดำเนินงานมีการใช้ทรัพยากรและใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการประยุกต์ใช้ทรัพยากรและ ใช้งบประมาณ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนหรือหน่วยงาน ภายใต้การมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน

๔. ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่ได้รับ

๔.๑ ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ ๑ เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม “SPIRIT Model” ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการศึกษา

ผลที่เกิดขึ้น:

๑.๑ พัฒนารูปแบบ SPIRIT Model ที่มีองค์ประกอบ 6 ด้าน (Sincerity, Participation, Integrity, Responsibility, Inspiration, Transparency)

๑.๒ มีคู่มือใช้งานสำหรับครูและผู้บริหาร พร้อมแนวทางประเมินผล

๑.๓ โรงเรียนสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบปลูกฝังคุณธรรม

๑.๔ มีการประเมินคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส ตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์ที่ ๒ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะด้านกระบวนการคิด ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การอยู่อย่างพอเพียง และจิตสาธารณะ ตามแนวทางของโครงการโรงเรียนสุจริต

ผลที่เกิดขึ้น:

๒.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด:

- กระบวนการคิด: วิเคราะห์ปัญหาได้ดีขึ้น คิดก่อนทำ
- ความมีวินัย: มาตรฐานเวลา รับผิดชอบงาน
- ความซื่อสัตย์สุจริต: กล้าพูดความจริง ไม่ลอกงาน
- อยู่อย่างพอเพียง: ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
- จิตสาธารณะ: เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ

๒.๒ มีการใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรม เช่น แบบประเมินตนเอง แบบประเมินโดยครู และแบบประเมินโดยเพื่อน

วัตถุประสงค์ที่ ๓ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในกิจกรรมคุณธรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ผลที่เกิดขึ้น:

๓.๑ จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

๓.๒ ชุมชนร่วมจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมวันเด็ก การร่วมงานบุญประเพณีประจำปี การระดมทุนพัฒนาโรงเรียน

๓.๓ ครูและผู้บริหารร่วมพัฒนาโครงการโรงเรียนสุจริตแบบมีส่วนร่วม

๓.๔ ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือสูง (เช่น การเข้าร่วมเวทีสะท้อนความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรม)

๔.๒ ผลสัมฤทธิ์

จากผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินตามวัตถุประสงค์ทั้ง ๓ ข้อ สามารถสรุป ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ได้ใน ๓ มิติหลัก คือ มิติด้านระบบและรูปแบบ, มิติด้านพฤติกรรมนักเรียน, และ มิติด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ดังนี้

๑. มิติด้านระบบและรูปแบบ (ตามวัตถุประสงค์ที่ ๑)

๑.๑ พัฒนารูปแบบ SPIRIT Model สำเร็จ โดยมีองค์ประกอบครบถ้วน 6 ด้านที่ชัดเจน ครอบคลุมคุณธรรมหลักในการดำเนินชีวิตและการบริหาร

๑.๒ มีคู่มือใช้งานที่เป็นระบบ สำหรับครูและผู้บริหาร พร้อมแนวทางประเมินผล ทำให้สามารถขยายผลหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้

๑.๓ โรงเรียนสามารถเป็น ต้นแบบ ในการพัฒนา “ระบบปลูกฝังคุณธรรมของโครงการโรงเรียนสุจริต” และถูกนำไปใช้จริง

๑.๔ มีระบบ ประเมินคุณภาพ ที่เน้นความโปร่งใสและตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

๒. มิติด้านพฤติกรรมนักเรียน (ตามวัตถุประสงค์ที่ ๒)

๒.๑ นักเรียนมี พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในทางบวกอย่างชัดเจน ในทุกด้านที่โครงการมุ่งหวัง ได้แก่ กระบวนการคิด วินัย ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง และจิตสาธารณะ

๒.๒ มีระบบการวัดผลที่เป็นรูปธรรม โดยใช้เครื่องมือหลากหลาย ทั้งประเมินตนเอง ครู และเพื่อน จึงมีความน่าเชื่อถือและสะท้อนผลจริง

๓. มิติด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (ตามวัตถุประสงค์ที่ ๓)

๓.๑ มีการจัดตั้ง คณะกรรมการร่วม ซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานด้านสุจริต ธรรมร่วมกัน

๓.๒ มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น

๓.๓ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมจริงจัง ทั้งในด้านทรัพยากร เวลา และความคิด ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จในระยะยาว

๓.๔ หลักสูตรคุณธรรมได้รับการ พัฒนาร่วมกันกับครูและผู้บริหาร จึงเกิดความเป็นเจ้าของ และความยั่งยืน

สรุปผลสัมฤทธิ์โดยรวม

การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ประสบความสำเร็จครบถ้วน ทั้งในเชิงรูปแบบ นโยบาย พฤติกรรม และการมีส่วนร่วม ทำให้สามารถพัฒนาโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมของโครงการโรงเรียนสุจริตอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และสามารถขยายผลได้

๔.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑) ประโยชน์ต่อนักเรียน

๑.๑) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีระบบ วิเคราะห์ปัญหา และใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ

๑.๒) เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่มั่นคง นักเรียนแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ กล้าพูดความจริง ไม่ลอกงาน และเคารพกติกา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นพลเมืองดีในสังคม

๑.๓) พัฒนานิสัยในตนเองและความรับผิดชอบ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ตรงต่อเวลา และปฏิบัติตามระเบียบ ส่งผลต่อการมีพฤติกรรมเชิงบวกและความพร้อมต่อการเรียนรู้

๑.๔) เสริมสร้างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนสามารถใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า ประหยัด และวางแผนการใช้สิ่งของหรือเงินอย่างรอบคอบ สอดคล้องกับหลักการพอเพียง

๑.๕) ปลุกฝังจิตสำนึกและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวม มีน้ำใจ และมีพฤติกรรมจิตอาสาอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ

๑.๖) ได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมแบบองค์รวม การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้ในบริบทจริง มีความเชื่อมโยงกับชีวิต และสังคม

๑.๗) ได้รับการประเมินพฤติกรรมอย่างรอบด้าน การใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย (ตนเอง ครู เพื่อน) ช่วยให้นักเรียนตระหนักจุดแข็ง-จุดอ่อนของตนเอง และเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๒) ประโยชน์ต่อครู

๒.๑) พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้เชิงคุณธรรม ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการคุณธรรมอย่างเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

๒.๒) มีแนวทางการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ คู่มือ SPIRIT Model ช่วยให้ครูมีกรอบ การดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม สามารถใช้เป็นเครื่องมือวางแผน สอน และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓) ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียน การพัฒนาโครงการแบบมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียน

๒.๔) เกิดแรงจูงใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพ เมื่อเห็นพฤติกรรมนักเรียนเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ครูจะเกิดความภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่าของบทบาทตนเองในการสร้างคนดีให้สังคม

๒.๕) ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนใน กิจกรรมที่ครูจัด ทำให้ครูได้รับการยอมรับและสนับสนุน ส่งผลให้มีพลังใจในการทำงานมากขึ้น

๒.๖) สามารถประเมินพฤติกรรมนักเรียนได้อย่างรอบด้าน การใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย (ตนเอง ครู เพื่อน) ช่วยให้ครูสามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนอย่างเป็นระบบและแม่นยำ

๒.๗) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู การมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบใหม่ ส่งเสริม ให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนโยบายทางการศึกษา

๓) ประโยชน์ต่อโรงเรียน

๓.๑) มีรูปแบบการพัฒนาคุณธรรมที่ชัดเจนและเป็นระบบ โรงเรียนสามารถนำ SPIRIT Model ไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรม โดยมีองค์ประกอบครบถ้วนและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

๓.๒) เสริมสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของโรงเรียน โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งผลต่อการได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองและชุมชน

๓.๓) เป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น โรงเรียนสามารถใช้ผลการดำเนินงานเป็นต้นแบบด้านการปลุกฝังคุณธรรมและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในระดับพื้นที่หรือระดับประเทศ

๓.๔) เกิดความร่วมมือที่เข้มแข็งกับทุกภาคส่วน โรงเรียนมีความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดกิจกรรมและพัฒนานักเรียนอย่างมีทิศทางเดียวกัน

๓.๕) ส่งเสริมบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และความดีงาม โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรม ทำให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีความสุข

๓.๖) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โรงเรียนสามารถใช้หลักการของ SPIRIT (เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม) มาเป็นเกณฑ์ในการวางแผน ดำเนินงาน และประเมินผล

๓.๗) ส่งผลต่อการประกันคุณภาพและการประเมินภายนอก ผลจากพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของนักเรียนและระบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียน จะช่วยเสริมความแข็งแกร่งในการประเมินคุณภาพการศึกษา

๔) ประโยชน์ต่อชุมชน

๔.๑) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ชุมชนมีบทบาทในการร่วมวางแผน ดำเนินกิจกรรม และประเมินผล รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกับโรงเรียน ทำให้เกิดความผูกพันและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๒) ส่งเสริมการถ่ายทอดคุณธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนสามารถใช้เวทีของโรงเรียนในการถ่ายทอดค่านิยมที่ดี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน

๔.๓) ยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยรวม การที่โรงเรียนปลูกฝังเยาวชนให้มีคุณธรรม และจิตสาธารณะ จะส่งผลกระทบต่อการมีพลเมืองที่ดีในชุมชน ลดปัญหาทางสังคม

๔.๔) เกิดเวทีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การจัดงานประเพณี งานจิตอาสา หรือกิจกรรมพัฒนาโรงเรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างพลังชุมชน

๔.๕) สร้างจิตสำนึกร่วมในการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ผ่านการบูรณาการกิจกรรมคุณธรรมที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและความพอเพียง ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักและมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรของตน

๔.๖) เพิ่มโอกาสในการพัฒนาอย่างมีทิศทาง ชุมชนสามารถใช้ข้อมูลและผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการของโรงเรียนมาประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาชุมชนต่อไป

๔.๗) เกิดเครือข่ายการทำงานเชิงบวกระหว่างบุคคลหลายช่วงวัย การร่วมกิจกรรมระหว่างผู้ใหญ่ เยาวชน และโรงเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจ ความสามัคคี และการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างรุ่น

สอดคล้องกับคุณลักษณะ ๕ ประการของโครงการโรงเรียนสุจริต

คุณลักษณะ	กิจกรรม/วิธีการที่สอดคล้อง	ผลที่เกิดขึ้น
ทักษะกระบวนการคิด	- กิจกรรมวิเคราะห์ปัญหาจากข่าว เหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์สมมติ เป็นต้น - การใช้คำถามปลายเปิด	นักเรียนโรงเรียนบ้านเตือครีค้นไชย มีคุณลักษณะทั้ง ๕ ประการของโครงการโรงเรียนสุจริต
มีวินัย	- กิจกรรมหน้าที่เวรประจำวัน - กิจกรรมสมุดบันทึกวินัย - กิจกรรมเคารพกติกาชั้นเรียน	
ซื่อสัตย์สุจริต	- กิจกรรมอภิปราย บทบาทสมมติด้านความซื่อสัตย์ - กิจกรรมเล่านิทานคุณธรรม	

	- กิจกรรมยกย่องคนซื่อสัตย์	
อยู่อย่างพอเพียง	- กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน - กิจกรรมเกษตรพอเพียง - กิจกรรมรีไซเคิลสร้างค่า - กิจกรรมบันทึกความพอเพียงของฉัน	
จิตอาสา	- กิจกรรมอาสาพัฒนาชุมชน - กิจกรรมแบ่งปันน้ำใจ - กิจกรรมบันทึกภารกิจจิตอาสา	

กิจกรรมที่สอดคล้องกับปณิญาโรงเรียนสุจริต

ปณิญา	กิจกรรม/วิธีการที่สอดคล้อง	ผลที่เกิดขึ้น
การปลูกฝัง	- กิจกรรมการเรียนรู้คุณลักษณะ ๕ ประการในห้องเรียน - กิจกรรมถอดบทเรียนคุณลักษณะ ๕ ประการ - กิจกรรมสถานการณ์จำลอง - กิจกรรมความรับผิดชอบในหน้าที่ - กิจกรรมเชิดชูให้กำลังใจนักเรียนต้นแบบ	นักเรียนโรงเรียนบ้านเตือศรีคันไชย มีคุณลักษณะทั้ง ๕ ประการของโครงการโรงเรียนสุจริต
การป้องกัน	- กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนบูรณาการคุณลักษณะ ๕ ประการทุกกลุ่มสาระ - กิจกรรมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณลักษณะ - การเป็นแบบอย่างที่ดีและการมีกฎระเบียบที่ชัดเจน	
การสร้างเครือข่าย	- กิจกรรมจิตอาสาร่วมใจ - กิจกรรมประชุมผู้ปกครองแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณลักษณะ ๕ ประการ - การเชิญแบบอย่างที่ดีจากชุมชนร่วมสร้างแรงบันดาลใจ	

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของรูปแบบ “SPIRIT Model” สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

๕.๑ ความพร้อมและคุณภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- ๑) ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมคุณธรรม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ
- ๒) ครู ต้องมีความเข้าใจในแนวทาง SPIRIT Model มีทักษะในการจัดกิจกรรมที่บูรณาการคุณธรรมกับการเรียนรู้
- ๓) นักเรียน ต้องได้รับการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อคุณธรรม และมีโอกาสฝึกฝนผ่านกิจกรรมจริง
- ๔) ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีจิตอาสาและตระหนักถึงบทบาทในการร่วมสร้างเยาวชนคุณภาพ
- ๕) คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทในการกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

๕.๒ การจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

- ๑) งบประมาณต้องเพียงพอและยืดหยุ่นต่อการจัดกิจกรรมคุณธรรม เช่น อบรมครู จัดกิจกรรมจิตอาสา สื่อการเรียนรู้
- ๒) การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น สพฐ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคีเครือข่าย
- ๓) การระดมทุนหรือทรัพยากรจากชุมชน เช่น การร่วมบริจาคสิ่งของ อาหาร หรือแรงงานจิตอาสา

๕.๓ ความพร้อมของสื่อและเครื่องมือสนับสนุนการจัดกิจกรรม

- ๑) มีคู่มือ SPIRIT Model สำหรับครูและผู้บริหาร ที่ชัดเจน ใช้งานง่าย และเหมาะกับบริบท
- ๒) มีสื่อการเรียนรู้ ที่บูรณาการคุณธรรม เช่น แบบฝึก ใบงาน วิดีทัศน์ เรื่องเล่า บทเรียนออนไลน์
- ๓) มีเครื่องมือประเมินพฤติกรรม ที่หลากหลาย เช่น แบบประเมินตนเอง แบบประเมินโดยครูหรือเพื่อน
- ๔) มีสถานที่และอุปกรณ์ สำหรับกิจกรรม เช่น ห้องเรียนคุณธรรม ลานกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๕.๔ ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและยึดหลักธรรมาภิบาล

- ๑) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสร้างนักเรียนคุณธรรม
- ๒) ดำเนินการตามหลัก ธรรมาภิบาล เช่น ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ
- ๓) มีแผนงาน/โครงการ ที่เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน
- ๔) มีระบบ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น เวทีสะท้อนผล การวิจัยในชั้นเรียน

๕) ส่งเสริม วัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรม สร้างแบบอย่างที่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรมในโรงเรียน

๖. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

บทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินงาน “SPIRIT Model”

๖.๑ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนคือหัวใจของความสำเร็จ การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทำให้การส่งเสริมคุณธรรมเกิดผลอย่างยั่งยืนและมีพลังทางสังคม

๖.๒ รูปแบบที่ชัดเจนและมีเครื่องมือสนับสนุน ช่วยให้ครูปฏิบัติได้จริง การมีคู่มือ แนวทางการสอน และเครื่องมือประเมิน ช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมได้อย่างเป็นระบบ

๖.๓ การปลูกฝังคุณธรรมต้องเริ่มที่การปฏิบัติจริง ไม่ใช่แค่ทฤษฎี นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อได้มีโอกาสลงมือทำ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา การซื่อสัตย์ในการเรียน

๖.๔ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และยึดหลักธรรมาภิบาลจะขับเคลื่อนโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม โปร่งใส และรับฟังความคิดเห็น จะทำให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียน

๖.๕ ชุมชนคือแหล่งเรียนรู้และแรงสนับสนุนที่มีคุณค่าต่อโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมคุณธรรม ทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนอย่างแท้จริง

๖.๖ ระบบติดตามและประเมินผลที่รอบด้านทำให้เห็นพัฒนาการที่แท้จริง การใช้แบบประเมินจากหลายมุมมอง (ตนเอง ครู เพื่อน) ทำให้สามารถสะท้อนพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง

๖.๗ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรมต้องใช้เวลาและความต่อเนื่อง ความสำเร็จไม่ใช่ผลของกิจกรรมระยะสั้น แต่เกิดจากการสร้างวัฒนธรรมเชิงบวกที่ปลูกฝังอย่างสม่ำเสมอในทุกระดับของโรงเรียน

๖.๘ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความเข้าใจร่วมกัน การประชุมสื่อสาร และเวทีสะท้อนความคิดเห็น ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในทุกฝ่าย

๗. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

๗.๑ การเผยแพร่

๑) การจัดนิทรรศการผลงานที่เกิดจากรูปแบบ “คนดีมีสุจริตธรรม ด้วย SPIRIT Model” ทั้งภายในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา เช่น ศูนย์เครือข่ายสถานศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒) การเผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่าน face book โรงเรียน ชื่อ “ประชาสัมพันธ์ รร บ้านเตือศรีคันไชย”

๓) การเผยแพร่ผ่าน Line กลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา ในรูปแบบเอกสาร สิ่งพิมพ์ รูปภาพ แผ่นพับ สื่อออนไลน์

๗.๒ การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

๑) การได้รับการยอมรับจากศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาให้ส่งผลงานเข้าร่วมประกวดนวัตกรรมปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice โครงการโรงเรียนสุจริต ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๒) การได้รับการยอมรับจากโรงเรียนใกล้เคียงเข้าศึกษาดูงานผลงานที่เกิดจากรูปแบบ “คนดีมี
สุจริตธรรม ด้วย SPIRIT Model”

๓) การได้การยอมรับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ส่งผลงานเข้าร่วมประกวดนวัตกรรม
การปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice โครงการโรงเรียนสุจริต ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๔) รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ กิจกรรมถอดบทเรียน(Best Practice) ผู้อำนวยการโรงเรียน
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการโรงเรียนสุจริต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๕) รางวัลการนำเสนอผลงานกิจกรรมถอดบทเรียน(Best Practice) ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ
คุณภาพดีเยี่ยม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการโรงเรียนสุจริต ระดับประเทศ จากสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องในวันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันสากล ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๖) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๑ กิจกรรมถอดบทเรียน(Best Practice) ผู้อำนวยการโรงเรียน
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ปี
การศึกษา ๒๕๖๖

๗) รางวัลชนะเลิศ อันดับ ๑ กิจกรรมถอดบทเรียน(Best Practice) ผู้อำนวยการโรงเรียน
กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โครงการโรงเรียนสุจริต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ ปี
การศึกษา ๒๕๖๗

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ ข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบ SPIRIT Model

๑) ควรปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ควรศึกษาสภาพแวดล้อม ทรัพยากร และ
วัฒนธรรมของโรงเรียนก่อนปรับใช้ เพื่อให้รูปแบบเกิดประสิทธิผลสูงสุด

๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตั้งแต่เริ่มต้น ควรเชิญผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน
และนักเรียน ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน

๓) สร้างความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง ควรมีการอบรม ให้คำปรึกษา
และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ครูมีความมั่นใจในการสอดแทรกคุณธรรมในกระบวนการเรียนรู้

๔) เน้นการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการสะท้อนผล กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกคิด ฝึก
ทำ และสะท้อนตนเอง จะช่วยพัฒนาคุณธรรมอย่างแท้จริง

๕) ควรจัดระบบติดตามและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม
ใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เช่น แบบประเมินพฤติกรรม แบบสะท้อนตนเอง เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนผลได้รอบด้าน

๖) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนต้นแบบกับโรงเรียนอื่น เพื่อให้เกิด
เครือข่ายการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเกิดการขยายผลอย่างมีคุณภาพ

๘.๒ ข้อพึงระวังในการใช้รูปแบบ SPIRIT Model

๑) อย่างนำไปใช้แบบยกชุดโดยไม่ปรับให้เข้ากับบริบท การใช้รูปแบบโดยไม่พิจารณาความ
แตกต่างของแต่ละโรงเรียน อาจทำให้เกิดความตึงเครียดและไม่ตอบโจทย์ผู้เรียน

๒) ระวังการเน้นกิจกรรมเพียงเพื่อ “ทำให้ครบ” โดยขาดเป้าหมายคุณธรรมที่ชัดเจน ต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพของกิจกรรม มากกว่าปริมาณหรือรูปแบบภายนอก

๓) หลีกเลี่ยงการประเมินที่เป็นเพียงพิธีกรรมหรือนั้นเอกสารเท่านั้น การประเมินควรสะท้อนพฤติกรรมจริงของนักเรียน ไม่ใช่เพียงแค่กรอกแบบฟอร์ม

๔) อย่ามองข้ามการสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียน หากไม่มีแรงจูงใจหรือแรงสนับสนุนที่เพียงพอ อาจทำให้ผู้เกี่ยวข้องหมดพลังและลดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน

๕) ระวังการขาดความต่อเนื่องเมื่อเปลี่ยนผู้นำหรือบุคลากร ควรมีการจัดระบบงานให้ต่อเนื่อง เช่น จัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาว และสร้างทีมงานหลักที่หลากหลาย

รายการอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนสุจริต*. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2565). *รายงานสถานการณ์ทุจริตในประเทศไทย ไทย ปี 2565*. กรุงเทพฯ: ป.ป.ช.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2564). *รายงานสถานการณ์คุณธรรมของประเทศไทย ปี 2564*. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- โรงเรียนบ้านเดื่อศรีคันไชย. (2567). *แผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนบ้านเดื่อศรีคันไชย*. สกลนคร: โรงเรียนบ้านเดื่อศรีคันไชย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- ภัทรพงศ์ สุวรรณดี. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม: แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา*. วารสารบริหารการศึกษา, 9(1), 45-52.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: ก.ค.ศ.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman.